

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I JÖNKÖPING**

DOM
2015-06-11
Meddelad i
Jönköping

Mål nr
1486-15

KONKURRENSVERKET	
2015-06-11	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

SÖKANDE

Kanonaden Entreprenad AB, 556231-2636
Bockängsgatan 2
571 38 Nässjö

Ombud: Advokaten Martin Ågren och jur. kand. Maria Karlsson
Advokatfirman Glimstedt Jönköping AB
Box 2083
550 02 Jönköping

MOTPART

Borås Energi och Miljö AB, 556527-5590
Box 1713
501 17 Borås

Ombud: Advokaterna Niklas Sjöblom och Johanna Jonsson
Mannheimer Swartling Advokatbyrå AB
Box 2235
403 14 Göteborg

SAKEN

Överprövning av en upphandling enligt lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster, LUF

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan.

BAKGRUND

Borås Energi och Miljö AB (Bem) genomför en upphandling, förhandlat förfarande, som benämns Förberedande markarbeten (ref. 301 a). Genom tilldelningsbeslut har annan leverantör (Veidekke Entreprenad AB [Veidekke]) än Kanonaden Entreprenad AB (bolaget) antagits. Bolaget har ansökt om överprövning.

Dok.Id 166001

Postadress Box 2201 550 02 Jönköping	Besöksadress Hamngatan 15	Telefon 036-15 66 00 E-post: forvaltningsrattenijonkoping@dom.se www.forvaltningsrattenijonkoping.domstol.se	Telefax 036-15 66 55	Expeditionstid måndag – fredag 08:00-16:00
---	-------------------------------------	--	--------------------------------	---

I **förfrågningsunderlaget** anges bl.a. följande. Upphandlingen avser totalentreprenad för markberedning av projektområdet för Energi- och Miljöcenter™ (EMC), ca 15 ha, för byggnation av nytt kraftvärmeverk (KVV) med bränslelager, nytt avloppsreningsverk (ARV) och ny biogasanläggning. Området är beläget ca 7 km söder om Borås och intill befintlig avfallsanläggning på Sobacken. Det nya ARV ersätter befintligt ARV som idag är beläget vid Gässlösa. Det nya KVV eldas med biobränsle som ska lagras på plats och kommer att komplettera befintligt KVV som är beläget centralt i Borås. Ersättningsformen är fast pris utan indexreglering och valutareglering efter kontraktsskrivning. Dock kan anbudsgivare indexreglera anbudssumman för att anbudet ska vara fast i 215 dagar (anbudets giltighetstid enligt AFB.33). Detta måste anges i anbudet och då även vilket index som detta avser. Anbudssumman samt tillägg för eventuell indexreglering kommer att användas som anbudssumma i utvärderingen enligt AFB.53.

Bem har tidigare genomfört en prekvalificering av anbudssökanden och därefter inbjudit utvalda leverantörer att lämna anbud. De leverantörer som prekvalificerat sig har erhållit detta förfrågningsunderlag. Leverantörerna ska lämna huvudanbud helt enligt förfrågningsunderlaget. Inga reservationer får lämnas i anbudet och alternativa utföranden kommer inte att beaktas. Upphandlingen kommer att ske under förutsättning att:

1. Detaljplan beviljas.
2. Av Bem sökt tillstånd avseende nytt KVV, nytt ARV, samt förnyat tillstånd för befintlig avfallsanläggning och befintlig biogasanläggning beviljas.
3. Erforderliga beslut i investeringsfrågan fattas av Borås Stad.

För att anbudsgivare och anbud ska tas upp till prövning ska anbudet ha inkommit i tid enligt AFB.32 (Bem tillhanda senast 2013-10-31). Anbud

ska vara komplett enligt AFB.31 för att beaktas. Det anbud som är ekonomiskt mest fördelaktigt för Bem kommer att antas.

Bem har publicerat bl.a. följande *informationsmeddelanden*. I förfrågningsunderlagets AF-del står det att det är det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet som ska antas. Det är felaktigt. Det är lägsta pris som gäller för denna upphandling (publicerat 2013-11-05). Bem önskar förlänga giltighetstiden av alla anbud till 2015-04-01 p.g.a. senareläggning av kommunalt investeringsbeslut till början av 2015. Svvara snarast om ni godtar förlängningen (publicerat 2014-04-17).

Bem har den 24 april 2015 meddelat att det önskar förlänga giltighetstiden av Veidekkes anbud från 2015-04-01 till och med 2015-08-31 p.g.a. senareläggning av kontraktstecknande. Veidekke har den 28 april 2015 meddelat att det förlänger giltighetstiden för dess anbud enligt begäran.

Av **tilldelningsbeslutet** med tillhörande handlingar framgår bl.a. följande. Sex leverantörer har lämnat anbud. Samtliga inkomna anbud uppfyller de formella ska-kraven enligt AFB.31 i förfrågningsunderlagets handling 04 Administrativa föreskrifter daterat 2013-08-30, revision E 2013-11-19 och prövats enligt AFB.53 "Prövning av anbud". Prövningen har visat att anbudet från Veidekke har det lägsta priset och Veidekke har därför antagits som leverantör. Avtal med anledning av denna upphandling kommer att tecknas under förutsättning att Borås Kommunfullmäktige vid sitt möte 2015-03-26 fattar beslut om EMC-projektets genomförande och att detta beslut vinner laga kraft, samt att tilldelningsbeslutet vinner laga kraft (tilldelningsbeslutet är daterat 2015-03-19, förvaltningsrättens anm.).

YRKANDEN

Bolaget yrkar att förvaltningsrätten ska besluta att upphandlingen ska göras om

Bem anser att ansökan ska avslås.

VAD PARTERNA ANFÖR**Bolaget***Tilldelningsgrund och tilldelningskriterier*

Bem har i förfrågningsunderlaget angivit att det för Bem ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet ska antas. Enligt tilldelningsbeslutet har Bem dock tilldelat kontraktet till den leverantör vars anbud innehåller det lägsta fasta priset. Bem har varken i annonsen eller förfrågningsunderlaget angivit vilka tilldelningskriterier som ska användas för att fastställa vilket som är det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet. Att inte ange vilka kriterier som kommer att tillmätas betydelse vid anbudsutvärderingen strider mot 12 kap. 1 och 2 § LUF. Då felet är hänförligt till förfrågningsunderlaget ska upphandlingen göras om.

Hinder mot slutförande av upphandlingen genom tecknande av kontrakt

Anbudens giltighetstid har löpt ut den 1 april 2015. Anbudens giltighetstid har inte förlängts och det finns därmed inte längre några giltiga anbud i upphandlingen. Därmed saknas förutsättningar att avsluta upphandlingen genom tecknande av kontrakt.

Felaktig förlängning av anbudens giltighetstid

I förfrågningsunderlaget finns ett obligatoriskt krav avseende hur länge leverantörerna ska vara bundna av sina anbud. Det har inte angetts i för-

frågningsunderlaget att någon förlängning av anbudens giltighetstid kan komma att ske. Vidare har Bem den 17 april 2014, trots en bindningstid på 215 dagar, sänt ut en förfrågan till anbudsgivarna om förlängning av anbudens giltighetstid till den 1 april 2015, d.v.s. ytterligare ett år, på grund av att kommunen senarelagt sitt investeringsbeslut. Bolaget har via e-post till Bem den 17 april 2014 opponerat sig emot att samtliga anbudsgivare ska vara låsta vid sina anbud under en så lång tid framåt. Bem valde dock att avvakta med utvärderingen och framhärda i att anbudens giltighetstid skulle förlängas. Samtliga anbudsgivare accepterade förlängningen.

Förhandlingar fördes sedan med bolaget och Veidekke under början av 2015. Trots att bolagets anbud vid anbudsöppningen var 1 450 000 kr billigare än Veidekkes skilde det vid tilldelningsbeslutet den 19 mars 2015 endast 40 000 kr mellan anbuderna till Veidekkes fördel och Veidekke tilldelades kontraktet.

Sedan bolaget påtalat att anbudstidens giltighetstid gått ut har Bem den 24 april 2015 återigen begärt att anbudsgivarna ska förlänga sina anbuds giltighetstid med ytterligare fem månader, d.v.s. från den 1 april till den 31 augusti 2015. Detta innebär att anbudsgivarna till slut skulle vara bundna av sina anbud i mer än ett år och åtta månader.

Förfrågningarna om förlängning av anbudens giltighetstid har skett efter anbudstidens utgång och utgör en förändring av ett i förfrågningsunderlaget uppställt obligatoriskt krav. Förändringen kan inte anses oväsentlig. Förändringen av anbudens giltighetstid har medfört att anbudsgivarna måste hålla fast vid sina anbud från den 16 december 2013 och till den 31 augusti 2015 och har medfört en reell risk framförallt för att principerna om proportionalitet, likabehandling och öppenhet inte kunnat upprätthållas i upphandlingen. Leverantörernas möjligheter och förutsättningar att kunna förlänga sitt anbuds giltighetstid samt att efter förhandling lämna konkurrens-

kraftiga anbud påverkas. Därvid bör beaktas att bolagets ursprungliga anbudspris var 83 300 000 kr, vilket ska jämföras bolagets slutliga anbudspris som uppgick till 84 900 000 kr. Bolagets anbud har alltså, tvärtemot vad Bem anfört, höjts med 1 600 000 kr.

Skaderekvisitet

Bolaget har placerat sig som nummer två vid anbudsutvärderingen. Bolaget har lidit eller riskerar att lida skada i LUF:s mening då bolaget hade kunnat tilldelas kontraktet om Bem hade tillämpat tilldelningsgrunden det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet. Bolaget hade nämligen kunnat utforma sitt anbud på ett annorlunda sätt om bolaget haft klarhet i att tilldelningsgrunden lägsta pris skulle komma att tillämpas.

Vad gäller förlängningen av anbudstiden kan det inte uteslutas att Veidekke genom tidsutdräkten kan ha fått ändrade möjligheter som medfört att det kunnat sänka sitt anbudspris och därmed gynnats på bolagets bekostnad. De skillnader som uppkommit efter den långa tidsutdräkten har medfört att Veidekke har kunnat lämna det lägsta anbudspriset och därigenom tilldelats kontrakt. Om istället det anbud som innan förlängningen hade lägst anbudspris antagits så hade bolaget vunnit upphandlingen. Bems förfarande har således medfört att bolaget lidit eller kan komma att lida skada i LUF:s mening eftersom bolaget hade kunnat tilldelas kontraktet om förändringen av förfrågningsunderlagets obligatoriska krav avseende anbudens giltighetstid inte hade förändrats. Även denna grund avser förfrågningsunderlaget och även det nu beskrivna felet utgör skäl för att besluta att upphandlingen ska göras om.

Bem

Tilldelningsgrund och tilldelningskriterier

I förfrågningsunderlaget anges att anbudssumman samt tillägg för eventuell indexreglering kommer att användas som anbudssumma vid anbudsutvärderingen. I den punkt i förfrågningsunderlaget som specifikt berör anbudsutvärderingen anges inte några tilldelningskriterier utan endast tilldelningsgrunden det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet. Förfrågningsunderlaget har således utformats på ett sådant sätt att det måste ha stått klart för samtliga leverantörer att tilldelning av kontrakt skulle ske utifrån tilldelningsgrunden lägsta pris. Vidare har Bem redan den 5 november 2013 förtydligat för samtliga leverantörer (d.v.s. den begränsade krets prekvalificerade leverantörer som fått del av förfrågningsunderlaget) att tilldelning kommer att ske genom tillämpning av tilldelningsgrunden lägsta pris. Därvid bör beaktas att anbudstiden dessförinnan hade förlängts t.o.m. den 16 december 2013. Leverantörerna hade således gott om tid på sig att, i förekommande fall, anpassa sig till det lämnade förtydligandet. Därutöver kan det noteras att den faktiska grunden för tilldelning av kontrakt aldrig har ändrats. Istället har ordvalet ”det anbud som är det ekonomiskt mest fördelaktiga” ändrats till ordvalet ”lägsta pris”. Materiellt har någon förändring av grunden för tilldelning inte gjorts.

Hinder mot slutförande av upphandlingen genom tecknande av kontrakt

De omständigheter som bolaget anger utgör inte hinder för mot slutförande av upphandlingen genom tecknande av kontrakt.

Felaktig förlängning av anbudens giltighetstid

Upphandlingen utgör ett led i ett mycket omfattande projekt i syfte att anlägga ett energi- och miljöcentrum i Borås (EMC-projektet). Omfattande och ekonomiskt kostsamma projekt som EMC-projektet föregås, och är inte sällan beroende, av ett flertal politiska beslut. EMC-projektet utgör en

av de allra största, om inte den största, ekonomiska investeringen i Borås kommuns historia. I det aktuella fallet har det därför krävts investeringsbeslut av såväl Bems styrelse som kommunstyrelsen och kommunfullmäktige i Borås kommun. Nödvändiga investeringsbeslut har dock kommit att försenas under år 2014. En viktig anledning till detta har varit att den sittande politiska majoriteten, under det valår som 2014 varit, av hänsyn till en eventuell ny politisk majoritet i kommunen inte har velat fatta ett investeringsbeslut av den här digniteten. Bem har saknat möjlighet att råda över detta och har inte på något sätt haft för avsikt att fördröja EMC-projektet på det sätt som skett. Då upphandlingen fördröjts har BEM sökt efterhöra med anbudsgivarna i vilken utsträckning dessa var villiga att stå kvar vid sina anbud. Bem har inte haft anledning att förlänga anbudens giltighetstid eller fördröja upphandlingen längre än nödvändigt. Föreslagna förlängningar har godtagits av samtliga anbudsgivare och har vidtagits i enlighet med LUF.

Giltighetstiden hade inte gått ut för något anbud när tilldelningsbeslutet fattades den 19 mars 2015. Vidare har Bem tillfrågat samtliga anbudsgivare om förlängning av deras respektive anbud på så sätt att anbuderna även ska anses ha varit giltiga från och med den 1 april 2015. Frågan har formulerats klart och tydligt och riktats till samtliga anbudsgivare. Samtliga anbudsgivare har därmed haft möjlighet att bevaka sina intressen och tydliggöra för Bem huruvida deras respektive anbud även fortsatt ska vara giltigt. Eftersom förfrågan har godtagits finns det således alltjämt giltiga anbud i upphandlingen. Någon olik behandling av anbudsgivarna har därför inte skett. Inte heller i övrigt har Bem med anledning av förlängningen på något sätt överträtt de grundläggande principerna i 1 kap. 24 § LOU.

Skaderekvisitet

Tilldelningsgrund och tilldelningskriterier har angivits i förfrågningsunderlaget och har därefter inte ändrats. Under alla förhållanden har bolaget i

god tid fått kännedom om vilken tilldelningsgrund som skulle komma att tillämpas och även haft god tid på sig att anpassa sig efter givna förutsättningar. Bolaget har också lämnat vad som får antas utgöra bolagets bästa anbud i upphandlingen. Bolaget kan därför under inga omständigheter anses ha lidit eller kunna komma att lida skada i LUF:s mening till förd av Bems val eller tillämpning av tilldelningsgrund.

Vad gäller förlängningen av anbudens giltighetstid har bolaget inte särbehandlats på ett negativt sätt jämfört med andra anbudsgivare. Bolaget har accepterat att giltighetstiden för dess anbud har förlängts och har inte på något sätt gått miste om någon chans att tilldelas kontraktet i upphandlingen. Den enda anledningen till att bolaget inte tilldelats kontraktet är att en annan anbudsgivare lämnat det lägsta anbudspriset.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Gällande regler

I 1 kap. 24 § LUF anges att upphandlande enheter ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Högsta förvaltningsdomstolen har i rättsfallet HFD 2013 ref. 5 uttalat bl.a. följande. Av 16 kap. LOU framgår att domstolsprocessen i ett upphandlingsmål inleds genom en ansökan och att processen avser en överprövning av den upphandling som klandras i ansökningen. Överprövningen tar inte sikte på upphandlingens materiella resultat utan endast på om myndigheten förfarit formellt korrekt och iakttagit de upphandlingsprinciper och förfaranderegler som anges i LOU. Vid bifall ska domstolen besluta antingen att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan den har rättats. Domstolen är inte beroende av yrkande från parterna när den ska

avgöra vilken av dessa åtgärder som den ska besluta om (RÅ 2005 ref. 47) och den som fått bifall till sin ansökan har inte rätt att föra talan mot domstolens val av åtgärd (HFD 2012 ref. 2).

Av EU-domstolens praxis (jfr domstolens dom i målet C-532/06, Lianakis, och där gjorda hänvisningar) framgår bl.a. följande. Anbud ska prövas enligt föreskrivna tilldelningskriterier efter att den upphandlande myndigheten kontrollerat lämpligheten hos de leverantörer som inte ska uteslutas. Det är teoretiskt sett inte uteslutet att kontrollen av anbudsgivarnas lämplighet och tilldelningen av kontraktet kan äga rum samtidigt. Det är dock fråga om två skilda moment som omfattas av olika bestämmelser. Den upphandlande myndigheten ska nämligen vid kontrollen av anbudsgivarnas lämplighet utgå från kriterierna avseende leverantörers ekonomiska samt tekniska och yrkesmässiga kapacitet (kallade ”kriterier för kvalitativt urval”). Tilldelningen av kontraktet däremot genomförs mot bakgrund av kriterierna lägsta pris eller det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet.

Förvaltningsrättens bedömning

Inledningsvis konstateras att det i mål om ingripande enligt LOU som huvudprincip gäller att den part som gör gällande att en upphandling är felaktig på ett klart sätt ska ange på vilka omständigheter han grundar sin talan och att domstolens prövning är begränsad till de grunder som parten har åberopat (se RÅ 2009 ref. 69).

Vad som ovan sagts om LOU gäller i motsvarande mån avseende LUF.

Tilldelningsgrund och tilldelningskriterier

Av reglerna i LUF (1 kap. 24 § samt 12 kap. 1 – 2 §§) följer att den upphandlande myndigheten är skyldig att i annonsen om upphandlingen eller i förfrågningsunderlaget ange tilldelningsgrund och tilldelningskriterier. Om tilldelningsgrunden det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet väljs kan ett

flertal olika tilldelningskriterier användas som syftar till avgöra vilket anbud som erbjuder det bästa förhållandet mellan pris och kvalitet. Om tilldelningsgrunden lägsta pris väljs sammanfaller i huvudsak tilldelningsgrund och tilldelningskriterium även om det är möjligt att t.ex. lämna vissa föreskrifter avseende hur det pris som ska läggas till grund för anbudsutvärderingen kommer att beräknas. Om tilldelningsgrunden det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet anges samtidigt som pris är det enda tilldelningskriterium som anges så är detta liktydigt med att lägsta pris valts som tilldelningsgrund.

I förevarande fall har det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet angivits som tilldelningsgrund utan att några tilldelningskriterier angivits i anslutning härtill. Dock anges tidigare i förfrågningsunderlaget att anbudssumman samt tillägg för eventuell indexreglering kommer att användas som anbudssumma i utvärderingen. Även om visst tolkningsutrymme lämnas så är den närmast till hands liggande tolkningen att vad som angivits är liktydigt med att lägsta pris valts som tilldelningsgrund. Genom meddelande som publicerats innan den förlängda anbudstiden gått ut har den närmast tillhands liggande tolkningen bekräftats och det tidigare tolkningsutrymmet utsläcks.

Bems meddelande avseende tilldelningsgrund innebär inte att förfrågningsunderlagets föreskrifter om tilldelningsgrund har tillförts något nytt eller på annat sätt ändrats utan att en av flera tolkningsmöjligheter bekräftats. Den valda tolkningen framstår inte som svårförutsedd eller långsökt. Bem kan därför inte anses ha brutit mot LUF genom förfrågningsunderlagets utformning eller tillämpning i denna del.

Hinder mot slutförande av upphandlingen genom tecknande av kontrakt
Av Kammarrättens i Jönköping dom den 11 mars 2009 i mål nr 3521-08, kan följande slutsatser dras. Det är inte en rimlig tolkning av bestämmelsen

i 9 kap. 11 § LOU/LUF att en upphandling måste göras om redan av den anledningen att anbudens giltighetstid har löpt ut, särskilt inte om detta skett efter det att tilldelningsbeslut har fattats. När tilldelningsbeslutet har fattats bör det stå den tilldelade anbudsgivaren fritt att ingå ett upphandlingskontrakt trots att giltighetstiden för anbudet har gått ut. Den tolkning som sökanden fört fram skulle innebära att flertalet upphandlingar som blir föremål för överprövning, oavsett om de strider mot de grundläggande principerna för upphandling, inte skulle kunna avslutas. Man skulle visserligen kunna hävda att en upphandlande enhet bör bestämma en giltighetstid för anbudet som är så väl tilltagen att tid ges till ett eventuellt överprövningsförfarande. En upphandlande enhet som anger en alltför lång giltighetstid riskerar emellertid att anbudsgivarna kompenserar sig för den osäkerhetsfaktor som en lång bindningstid innebär och att anbudet fördras. Det kan inte heller uteslutas att endast större anbudsgivare har möjlighet att låta ett anbud vara giltigt under en längre tid (jfr även Kammarrättens i Jönköpings beslut den 26 augusti 2010 i mål nr 942-10 och dom den 28 oktober 2010 i mål nr 1798-10).

Det uppställs inte något krav i LUF av innebörd att förlängning av anbudens giltighetstid förutsätter att det anges i annonsen om upphandling eller i förfrågningsunderlaget att sådan förlängning kan komma att ske. Vidare bör enligt förvaltningsrättens mening det förhållandet att anbudens giltighetstid gått ut endast tillmätas den betydelsen att leverantören därefter har möjlighet att avstå från att teckna kontrakt. Däremot är varken upphandlande myndighet eller leverantör förhindrad att ingå kontrakt efter giltighetstidens utgång.

I enlighet med det ovan sagda innebär varken det förhållandet att det saknats föreskrifter om förlängning av anbudens giltighetstid i förfrågningsunderlaget eller det förhållandet att viss förlängning gått ut den 1 april 2015 och fortsatt förlängning gjorts först i slutet av april 2015 något hinder

mot avslutande av upphandlingen genom kontrakt. Bolaget har därmed inte heller i denna del förmått göra sannolikt att Bem brutit mot LUF.

Felaktig förlängning av anbudens giltighetstid

I enlighet med bedömningen ovan har Bem i och för sig haft möjlighet att förlänga anbudens giltighet på sätt som skett. Frågan i denna del är om Bem utnyttjat sin möjlighet till förlängning av anbudens giltighetstid på sätt som inte är förenligt med de grundläggande principerna i 1 kap. 24 § LUF.

Till skillnad mot vad som gäller enligt LOU så är förhandlat förfarande ett ordinarie förfarande och således inte något undantag enligt LUF (4 kap. 1 § LUF). En förhandling kan beröra alla delar av leverantörernas anbud inklusive priset så länge de grundläggande principerna inte träds för när.

Såsom Bem anfört och som även angivits i förfrågningsunderlaget har det varit en nödvändig förutsättning för upphandlingen att erforderliga beslut i investeringsfrågan fattas av Borås Stad. Att politiska beslut av större ekonomisk betydelse kan dra ut på tiden, särskilt i anslutning till val, ligger inom ramen för vad bolaget rimligen borde kunnat förutse. Detsamma gäller att anbudspriset troligen skulle bli föremål för framtida förhandlingar.

Bolaget har inte angivit några konkreta omständigheter som tyder på att en längre förlängning av anbudens giltighetstid varit särskild ägnad att missgynna bolaget i förhållande till andra leverantörer. Därutöver har Bem lämnat rimliga förklaringar till varför anbudsutvärderingen dragit ut på tiden. Det förhållandet att bolagets anbudspris var lägre än Veidekkes anbudspris före förhandling men högre efter ger därmed inte stöd för att bolaget skulle ha särbehandlats på ett otillåtet sätt. Istället har detta blivit resultatet av ett förfarande som bolaget haft rimliga möjligheter att förutse. Mot bakgrund härav finner förvaltningsrätten att bolaget inte förmått göra

sannolikt att Bem utnyttjat sin möjlighet till förlängning av anbudens giltighetstid på sätt som inte är förenligt med de grundläggande principerna i 1 kap. 24 § LUF.

Sammantagen bedömning

Bolaget har inte förmått göra sannolikt att Bem brutit mot de grundläggande principerna eller någon annan bestämmelse i LUF på sätt som medfört att bolaget lidit eller kan komma att lida skada i LUF:s mening. Ansökan ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1 D LOU)

Kjell Hammarborg

Föredragande har varit Ulf Nordberg

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Jönköping.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer

till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.

